

Elmalı'da bulunan ve Amerika'ya kaçırılan 1900 parça antik sikke kasalarda saklanıyor

Yüzyılın kaçakçılığı

EN ÖNEMLİ PARÇALARDAN BİRİ

Los Angeles'ta bir müzayedede Türkiye'den kaçırılan sikkelerden bazıları satıldı. Yukarıdaki bu iki sikkeden biri 800 milyon liraya alıcı buldu.

Bugünkü piyasa değeri 14 milyar lirayı (10 milyon dolar) bulan ve 1984 yılında Antalya Elmalı'dan kaçırılan 1900 antik sikke Amerikalı işadamlarına satıldı.

Amerikan sikke kuruluşları, ilanlarında ve yayınlarında bu büyük hazinenin Türkiye'den kaçırıldığını gizlemiyorlar. Türk hükümeti harekete geçti ve bir müzayededen 10 sikkeyi bedelsiz geri aldı.

Sikkelerin büyük bölümünü elinde tutan William Koch, bunlardan 144 tanesini 'Amerika Sikkecilik Derneği'ne ödünç olarak verdi. Dernek, bilimsel amaçla inceleme yapmak isteyenlere sikkeleri gösteriyor. Sikkeleri ben de gördüm ve benim yanımda "Sikkeler 1984 yılında Türkiye'den geldi" dendi.

ÖZGEN ACAR'ın haberi Arka Sayfada

1984'te Türkiye'de bulunan ve Amerika'ya kaçırılan 1900 sikkelik hazine çelik kasalarda saklanıyor

Yüzyılın kaçakçılığı

Bugünkü piyasa değeri 14 milyar lirayı (10 milyon dolar) bulan ve 1984 yılında Antalya Elmalı'dan kaçırılan 1900 antik sikke Amerikalı işadamlarına satıldı. Sikkeler, gizli kasalarda saklanıyor.

-1-

ÖZGEN ACAR

NEW YORK — Antalya'nın Elmalı ilçesinden 1984 yılında yurtdışına kaçırılan "Yüzyılın definesi"ni, üç yıllık bir izlemeden sonra Amerika'da bulduk. Bugün 15 milyar lira değerinde olduğu bil-
dirilen 1900 adet antik gümüş sikkeden oluşan definenin önemli bölümünü Boston'da yaşayan Teksaslı milyarder William Koch'un satın aldığı ve bir bankanın kasasında saklandığı saptandı.

Amerikalı işadamlarının bir yıldır defineyi bölüp, parça parça satışa çıkarmaya başlaması üzerine Türk hükümeti, başkonsolosları ve yabancı avukatları aracılığıyla, uluslararası müzayedelere müdahale etti. Los Angeles'taki bir müzayededen Türk hükümeti avukatlarıyla, bu defineden gelen 125 milyon lira değerindeki 10 antik gümüş sikkelyi bedel ödemeksizin geri aldı.

Avrupa'daki bir başka müzayedede ve aynı defineden gelen ve 35 milyon lira değerindeki üç sikkenin satışını durduran ve "ihtiyati tedbir" kararı koyduran Türk hükümetinin, gerekirse ünlü bir İsviçre bankasını da Zürih'te mahkemeye vermeye hazırlandığı belirlendi. "Dünyanın en değerli antik sikkesi" sayılan ve İsa'dan önce 5. yüzyılda basılan "Atina Dekadrahmisi" adlı gümüş paradan bugüne kadar dünyada toplam olarak 13 tanesinin varlığı bilinirken, "Elmalı definesinde" bunlardan 14 tane olması uluslararası sikke dünyasında bomba gibi patladı ve piyasadaki fiyat düzenini altüst etti.

Yabancıların "Dekadrahmi definisi" adını verdikleri "Elmalı definisi"nden sadece tek bir dekadrahmi, bir başka Amerikalıya, Hollywood'da yaşayan ve televizyonun eski ünlü sunucularından, başarılı yarışma programları, yapımcısı olan Merv Griffin'e 600 bin dolara (yaklaşık olarak 800 milyon liraya) satıldı. Griffin de Koch gibi ABD'nin en zengin 400 işadamı listesinde yer alıyor.

Koch'un bir bankanın gizli kasasında bulunan bu defineden 144 parçalık bir bölümünü, New York'ta yine sıkı güvenlik önlemlerinin alındığı bir başka çelik kasada gözlerimle gördüm.

800 milyon lira değerindeki bir gümüş Atina Dekadrahmisi'ni elime alıp incelerken, bir Türk gazetecisi olduğumu bilmeyen sorumlusu bana, "Bunun yaklaşık 43 gram ağırlığında ve 3.5 cm. çapında olduğunu" söyledi ve bir Amerikalı bilim kadınının sorusuna yanıt olarak gerçeği gizlemeksizin sikkelerin "Türkiye'den geldiğini" açıkladı.

Ancak benim defineyi görmemden sonra ortaya çıkan öteki bazı gelişmeler üzerine Koch'un, "Bilime hizmet amacıyla ödünç olarak" verdiği kuruluştan bu defineyi geri alarak yine kasasında saklama yoluna gittiği açıklandı.

Definenin böylesi görülmeli

Yabancı antikacılar, "Tarih boyunca dünyada ne böyle bir define görüldü, ne bulundu ne de varlığı duyuldu. Bu, kelimenin tam anlamıyla yüzyılın definisidir" derken Amerikalı sikke uzmanları ve arkeologlar da şunları söylediler:

"Anadolu tarihi ve kültürü için büyük kayıp. Perslere karşı o dönemin NATO'su sayılan (Atina-Delos İttifakı'nın tüm üyelerinin paralarının bulunduğu bu 26 kilo ağırlığındaki antik gümüş sikke definisi insanlık tarihinin bilinmeyen önemli bir bölümünü aydınlatılabildi.

Definenin parçalanmasını ve bazı zenginle-

Elmalı Hazinesi olarak adlandırılan sikkelerin büyük bölümü Amerika'nın en zengin 400 işadamından biri olan William Koch'un elinde. Koch, iki yıldan beri sikkeleri parça parça satışa çıkarıyormuş.

1970'TEN BERİ İLK FOTOĞRAF — Petrol milyarderi bir babanın dört çocuğundan biri olan William I. Koch, daha sonra kardeşleri tarafından petrol şirketinden kovulmuş. Koch'un başlıca özelliği 1970'ten beri hiç fotoğrafının çekilmemiş olması. Yukarıdaki fotoğraf gizlice çekildi. (Fotoğraf: Özgen Acar)

WILLIAM KOCH

İşte sikkeleri alan adam

Sovyetler'e petrol teknolojisini satan babanın yarattığı zenginlik, daha sonra Koch ailesi içinde ve dört kardeş arasında

tıpkı TV'nin ünlü "Dallas" dizisinde olduğu gibi furtunalar yaratır. Babalarının ölümü üzerine dört kardeşten ikisi olan Charles (52) ve David Koch (48) kardeşler tarafından ağabeyi Frederick Koch (54-kısa adı ile Fred) ile birlikte 1983 yılında şirketten atılan 48 yaşındaki William I. Koch'un (kısa adıyla Bill) zarar görmemesi için ceplerine 550'er milyon dolar (bugün yaklaşık 725 milyar lira) harçlık olarak konur. Ağabeyi Fred, New York'un eşcinsel sanatçı dünyasında kendisi de

Boston Müzesi çevresinde yeni yaşamlarını kurarlar. Bill çeşitli müzayedelerden her yıl ünlü ressamların tablolarını satın alır, ya bunları müzeye bağışlar, ya da sergilenmek üzere ödünç verir. Bilinen, müzeye yıllık bağışının bir milyon dolardan (1.3 milyar lira) aşağıya düşmediği, ancak bu bağışını vergisinden düştüğüdür. 1970 yılından bu yana fotoğrafını çekirtmeyen Bill güneye uçar, eşi de ikinci özel uçağı ile kuzeye gider. Eşi Boston'a dönünce Bill Boston'dan ayrılır. Buna rağmen kısa bir süre önce bir kız çocuklarının olduğu söyleniyor. Şirkette kalan ve biri ikizi olan kardeşlerinin Amerika'nın en zengin 19. insanları ve Fred ile kendisinin de en zengin 400 dolar milyarderi arasında yer aldığı biliniyor.

rin çelik kasalarında yatırım ve ticaret aracı olarak saklanması Türk hükümeti derhal öneleyerek, definenin tamamını yeni kurulmakta olan Elmalı Müzesi'ne ve bilim adamları ile insanlığa kazandırmalıdır."

Elmalı'dan Boston kasalarına

"Yüzyılın definisi" 18 Nisan 1984 tarihinde Antalya'nın Elmalı ilçesine 8 km. uzaklıktaki Bayındır köyünde bulunmuş ve Antalya polisince bir define kaçakçılığı olduğu açıklanırken, aynı yılın 24 kasımında "İki milyarlık tarihi eser kaçakçılığı" başlığı ile Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanmıştı. Ancak Türk yetkililerince definenin izine bundan sonra dünyanın hiçbir yerinde rastlanamamıştı.

Görüldüğü kadarıyla anlatıklarına ve kendilerinin de bize doğruladıklarına göre, Elmalı ilçesinde 25 yataklı bir otel sahibinin oğlu olan İbrahim Başbuğ (43) ve Antalya'da televizyon tamircisi Bayram Sungur (34), Bayındır köyünde eski muhtar Ahmet Ali Şentürk (58) ile bir rastlantı sonucu akıllara durgunluk veren bu görkemli defineyi bulmuşlardı.

İstanbul ve Münih'teki bazı ünlü Türk antika kaçakçıları aracılığı ile yurtdışına gizlice çıkarılan 1900 sikkelik defineden 1810 adedinin üç parti halinde Amerika'nın Boston kentinde William Koch ve iki ortağına toplam 3.5 milyon dolara (yaklaşık 4.5 milyar liraya) 1984 yılında satıldığı belirlendi.

ANTİK SİKKE KOLEKSİYONU

En kârlı yatırım oldu

İnsanlar, çeşitli nesneleri, örneğin çeşitli pulları ve kartpostal-
ları biriktirdikleri gibi tedavülde kalmış da olsa eski devlet tahvil-
lerinin ya da madeni sikkeleri, kağıt parala-
rın koleksiyonunu yap-
parlar. Hiç kuşkusuz bunlar içinde en ilgin-
ci sikke koleksiyoncu-
ludur. Sikkelerin dilinden anlayanlara numismatist yani sik-
ke bilimcisi denil-
mektedir.

Yine insanlar sikke biriktirmeye başlan-
gıta ve genelde yaşa-
dıkları süre içinde te-
davülde olanları, daha sonra biraz daha emek ve biraz daha fazla para harcayarak tedavülde kalmış ulusal sikkeleri biriktirmeye yönelmişlerdir. Altın ve gümüş olan sikkeler tedavülde kalmış-
ça ya da enderlikleri ve kaliteleri oranında de-
ğer kazanırlar.

Gelir durumu iyi olan kişilerin sikke birik-
tirmesi işi önceleri bir merak sonucu başla-
mış ve ancak daha sonra ticarete dönmüş-
tür. Son yıllarda ABD'de sadece ulusal sikkeler alınıp satıldığı yüzlerce şirketin devreye girmesiyle sikke koleksiyonculuğunun amacı dışına çıkmış, sikke koleksiyonculuğu ticaret ve geleceğe yönelik bir yatırım aracı olmuştur.

Genelde Amerika'da Amerikan, İngiltere'de İngiliz sikkelerine ilgi duyulur. Ancak son yıllarda antik Yunan, Roma, Bizans ve antik Çin sikkelerine daha fazla talep ortaya çıkmıştır. Bunlar ulusal paralar gibi ülke sınırları içinde değil, uluslararası piyasada

SİKKE MÜZAYEDESİ — Büyük gelir kaynağı.

koleksiyonerlerce alınıp satılmakta ve do-
layısıyla ulusal sikkelerden daha fazla prim yapmaktadır.

Bunun üzerine Avrupa ve Amerika'da çeşitli bankalar ya da özel kuruluşlar antik sikkeleri alıp bunları koleksiyonerler yerine artık yatırım yapmak isteyenlere de satmaya başlamışlardır.

Örneğin İsviçre'de Bank Leu'ya başvuru ve Amerika'da Bank of America'nın uzmanına danışan, Japon ya da Kuveytliye artık "altın ya da şu bu hisse senedi" yerine "şu antik Yunan ya da bu Ro-

ma sikkesi" tavsiye edilmektedir. Gerçekten meraklı koleksiyonerlerin boyunu aşan bu gelişmede ilginç nokta, herhangi bir sikkelyi alan kişi yine bunu satın aldığı aynı bankanın çelik kasasında saklamakta ve üç beş yıl sonra bankaya "sat" talimatını vermektedir.

Örneğin 1980 yılında Los Angeles'ta bir müzayedede satılan bir gümüş (Halikarnas) bodrum sikkesi 200 bin liraya alıcı bulmuşken, 1988 yılında aynı şirketin müzayedesinde bu kez 35 milyon liraya satılmak suretiyle sahibine hiç bir bankanın veremeyeceği faizi ya da hisse senedinin getiremeyeceği kârı getirebilmiştir.

Uzmanlar, özellikle geçen ekim ayında Wall Street'te çıkan ekonomi bunalımından sonra zenginlerin daha çok antik sikkelere para yatırmaya başladıklarını söylüyorlar.

ka açıklama daha dikkati çekti. Dünyanın ünlü numizmatiklerinin (sikke bilimcilerinin) katılması ile özellikle bu define için İngiltere'de Oxford'da nisan 1986'da bir bilimsel toplantı düzenlendiği ve 1987 yılında, "British Archaeological Report (BAR)" adlı bir yayında bildirilere yer verildiği duyuruldu.

Gerek bazı sikkeler bu toplantıda sınırlı sayıdaki Avrupalı bilim adamlarına tanıtılırken ve gerek daha sonra (BAR) raporunda yayımlanan bildirilerde bu definenin, "Güney Anadolu'dan geldiği" açıklandı. Türk hükümeti yetkililerince bu yayın da incelemeye alındı.

3- Merkezi Los Angeles'ta olan ve dünyanın bir numaralı antik sikke müzayedecisi "Numismatic Fine Arts (NFA)" adlı şirket, 10 Mart 1988 tarihinde bir kentteki bir lüks otelde müzayedede düzenledi. Katalogunda bu defineden gelen ve sekizi "konsinye" olan 10 sikkelerin fotoğrafına, "Güney Anadolu'da 1984 yılında bulundu" sözleri ile yer veren (NFA) kaynak olarak da (BAR) raporunu gösterdi.

Avukatlar devrede

Bu gelişmeleri izleyen Türk hükümeti yetkilileri, New York'ta Metropolitan Sanat Müzesi'ne kaçırılan Karun hazineleri davasında temsilcisi olan "Botein Hays and Sklar" adlı avukatlık firmasını harekete geçirdi.

New York ve Los Angeles Türk Başkonsolosluklarının işbirliği sonucu avukatlar, 125

milyon lira değerindeki bu 10 sikkelerin müzayedede sonrasında ve bir bilrkişi gözetiminde ve de herhangi bir bedel ödenmeksizin Türk yetkililerine teslim edilmesini sağladılar. Bir Türk diplomatik kuryesinin bu yılın nisan ayında Ankara'ya götürdüğü 10 antik gümüş sikke şu anda, "Anadolu Uygarlıkları Müzesi"nde geçici olarak korunuyor.

Bu arada, Zürih'teki Türk Başkonsolosluğu, yatırımcılar ile koleksiyonculara dünyada en önemli sikke ikmalini sağlayan, müzayedeler düzenleyen İsviçre'deki Bank Leu'nun 20 Mayıs 1988 tarihinde Zürih'te yapacağı müzayedede, "Elmalı definisinde" gelmiş 35 milyon lira değerinde üç ender sikkelerin olduğunu saptadı. Türk Başkonsolosluğu, İsviçreli avukatlar aracılığıyla, "ihtiyati tedbir kararı" uygulatarak bu üç sikkelerin satışını durdurdu.

Türkiye'nin, Zürih ve New York'taki avukatları ile başkonsolosları arasındaki işbirliğinin sürdüğü, gerekirse Türk hükümetinin Bank Leu'yu İsviçre'de mahkemeye vermeye hazırladığı bildiriliyor.

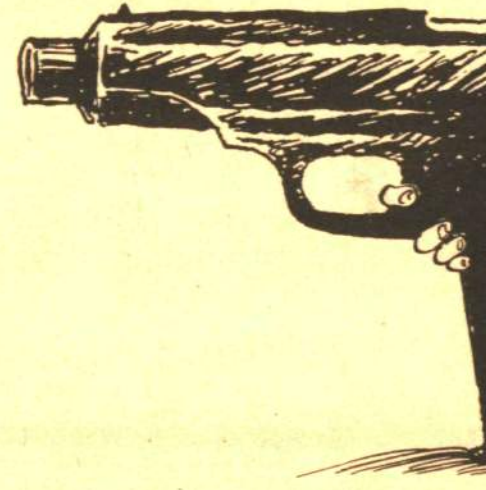
Bu iki olaydan sonra birbirine giren uluslararası sikke tüccarlarının "Elmalı definisinden" şu ya da bu biçimde ellerine geçmiş paraları ilk sahibi olan William Koch'a geri vererek, "Kaçakçılarla işbirliği yapan ve itibar yitiren kişiler durumuna düşmemek için olağanüstü çaba göstermeye başladıkları" gözlemlendi. Paniğe kapılan sikke dünyasındaki bu çalkantının şu sırada da sürdüğü bildiriliyor.

Bu arada, William Koch ve ortaklarından her nasılsa gizlenen sadece tek bir "Atina Dekadrahmisi"nin başka iki Türk antika kaçakçısı tarafından Antalya'dan sonra Zürih'ten geçerek özel olarak New York'a getirildiği, Amerikalı bir koleksiyoncu ve antikacı olan Jonathan P. Rosen'a 225 milyon dolara (yaklaşık 300 milyar liraya) satıldığı, Amerika'daki Türk yetkililerince Amerikan resmi belgelerinden saptandı.

Söz konusu antik sikkelerin de birkaç el değiştirdikten sonra Hollywood'da ünlü bir televizyon sanatçısı ve yarışma programları yapımcısı olan Merv Griffin'e 600 bin dolara (yaklaşık 800 milyon liraya) satıldığı öğrenildi.

Bu arada Elmalı Savcılığı'nca define dosyasının yeniden açıldığı ve bu amaçla buradaki Türk ve Amerikan yetkililerinden bazı belgeler istenmekte olduğu bildiriliyor.

SÜRECEK

TERÖRİZM I..

EN ZENGİN 400 KİŞİDEN BİRİ — TV yıldızı Merv Griffin, Amerika'nın en zengin 400 kişisinden biri. Elmalı Hazinesi'nden bir sikkelye 400 milyon Türk Lirası verdi.

TV YILDIZI MERV GRIFFIN

Bir sikkelye 400 milyon lira

Koch gibi Amerika'nın en zengin 400 milyarderi listesinde yer alan Merv Griffin'in bir çekim altına rahatlıkla 300 milyon dolarlık (yaklaşık 400 milyar lira) bir imzayı gözünü kırpmadan atabileceği biliniyor. 70'li yıllarda televizyon sunuculuğunda gösterdiği başarıyı daha sonra sürdürmemeyen ve şöhreti kaybolmaya yüz

tutan Merv Griffin'in bazı TV yarışma programlarını düzenleyip satması ile başarısı grafiğinin de 5-6 yıl önce birdenbire nasıl arttığı da pek çok kişi tarafından hâlâ hayretle anlatılıyor. Eva Gabor'un yakın arkadaşı olan Merv'in TV yapımcılığından, eğlence dünyasına ve ABD'nin doğu yakasındaki kumar merkezi Atlantic City'deki gazinosundan Hollywood'daki otele kadar pek çok mal varlığı olduğu belirtiliyor.